

P R E F A T A
=====

Weneratul Consiliul Eparhial ortodox român al Aradului intenționând, ca fiecare parohie să-și aibă eternizat istoricul său și al tuturor evenimentelor de însemnătate mai mare, de care a avut parte în cursul vremurilor, nu altcum istoricul instituțiilor din comună, și mai ales a Sf. Biserici și a poporului și a vieții lui cu toate peripețiile și schimbările lui; încă în anul 1915 a dispus prin ordinul său ca fiecare conducător al oficiului parohial să compună cronică parohială.

Cum în această comună bisericii nu s-a făcut o astfel de cronică până în anul 1928, anul instalării mele de preot în această parohie " CUVIN " urmînd a executa ordinul Prea Cîrstului Oficiu am început a scrie această cronică, cu acel gînd curat, ca să fac un bun serviciu atât Sf. Biserici, cît și parohiei. Viitorii cititori desigur vor afla o deosebită plăcere cîtînd lucruri și întîmplări culese de prin veacurile trecute, care au deosebită valoare pentru vechimea și interesul lor față de Sf. Biserică și parohia Cuvin.

Subsemnatul încep această lucrare în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, Amin. Cer cu umilintă dar și cu osîndie ajutorul și binecuvîntarea lui Dumnezeu asupra acestei lucrări, pentru ca subsemnatul să o pot începe, să pot munci la ea, iar următorii mei și viitorii preoți să o poată continua.

Ca orice om cu slăbiciuni, desigur voi comite și eu vre-o greșală, de aceea rog cititorii să treacă cu vederea toate acestea cu aceea dragoste și bunăvoință, cu care am lucrat-o semănarea mea. "Darul Domnului nostru Isus Hristos și dragostea lui Dumnezeu și împărtășirea Sf. Duh să fie cu voi cu toți Amin".

Corinteni XIII-14.

Cuvin la 20 august 1929.

ss. Miron Grecu preot, ortodox român
conducătorul oficiului parohial.

1. NUMELE COMUNEI

=====

Numele de azi al comunei noastre este " CUVIN ". Acesta a fost numirea adevărată a comunei chiar de la începutul înființării ei. Această numire a suferit în cursul timpurilor unele schimbări. Pe vremea, când aceste teritorii, împreună cu comuna noastră aparțineau Ungariei, numirea comunei până în anul 1911 a fost în ungurește : " Kuvin ". În acest an prin un decis ministerial s-a schimbat și respectiv rectificat numirea mai multor comune nu numai pe județe și pe țara întreagă cu scop de maghiarizare a denumirilor comunelor românești. Astfel s-a schimbat și numirea oficioasă a comunei noastre din " KUVIN " care era o numire românească în " ARADKOVI ". Zădărnice au fost năzuințele autorităților ungurești pentru că schimbarea a fost făcută numai pe hîrtie, căci în realitate și în gura dar în deosebi în conștiința poporului comuna a rămas tot cu numele de " CUVIN ". Or această numire forțată poporului român nici nu o putem pronunța corect, făcînd din " ARADKOVI " numirea pociță de : " ARAKOVI ". Această numire s-a afloșit numai puțin timp pentru că în anul 1918 cînd această provincie, cu întreg Ardealul s-a ^{anexat} ~~adunat~~ și unit cu România - făcîndu-se România Mare, comuna iar a primit numele de " CUVIN " numirea ei originală. Această numire s-a și confirmat prin ordin ministerial în anul 1919.

În ce privește timpul înființării adică timpul cînd s-a pus temelie satului prin edificarea de care, acesta dată se perde în negura vremurilor. Căle dintîi urme scrise le aflăm prin anii 1340, cînd comuna noastră număra 280 (două sute optzeci) case avînd 1.640 suflete.

Scriînd aceste date fără vac, trebuie să fac comparația acelei trecut cu prezentul și să fac o constatare tristă, pe care o va afla și cititorul din datele următoare :

În anul 1340 erau 280 numere de case cu 1.700 suflete. Azi în anul 1929 sînt 420 numere de casă cu 1900 suflete. Un regres regretabil pentru înmulțirea neamului nostru românesc.

2. VATRA NOUA ȘI VATRA VECHĂ A COMUNEI

=====

Situația comunei este de o frumusețe recunoscută fiind asternută la poala Dealurilor sădite cu vii. Acestea vii care nu formaseră numai proprietatea locuitorilor din Cuvîn și a diferiților proprietari din orașul Arad, sînt împodobite ^{cu} ~~cu~~ colne și vile frumoase, aranjate expres pentru petrecerea timpului de vară de către proprietari pe aceste plașuri patriarhale.

Vatra prezentă a comunei este sub poala dealurilor aflătoare și

așezate în lungul dealului numit " MILOAIE " . Însă nu aceasta este vatra originală a comunei. Vatra originală a ea afirmativă a fost dealul " Miloaiie " și văile dintre aceste coline de sub Miloaiie. Această afirmațiune bazată pe tradiție își află și aplicarea ei în faptul că Biserica veche nu a fost în locul sf. Biserici de azi, ci pe " Miloaiie " deci locuințele oamenilor trebuiau să fie în jurul sf. Biserici. Va să zică comuna era așezată pe colina " Miloaiie " pe Goleș pedeeoparte, iar pe de altă parte pe văile dintre aceste delușoare. De aici ~~se~~ au început locuitorii a se întinde în jos spre cîmpie, asezîndu-se astfel la poala acestor dealuri, care au devenit cele mai bune terenuri pentru vie.

Astăzi comuna se întinde în lungul dealului Miloaiie și Goleș într-o extenziune de 2 km începînd de la comuna Ghioroc, de care este legată, dar despărțită numai prin o mică stradă. Cam în mijlocul comunei se înalță măiestros Sf. Biserica cu turnul ei înalt și falnic, care se vede din depărtări mari. Străzile comunei sînt drepte și largi, care împărțesc comuna în pătrate egale și frumoase.

3. DATE SI DOCUMENTE DESPRE COMUNA SI ZIDIREA SF. BISERICII

Date ori documente privitoare la comună nu avem. Am aflat însă documente foarte interesante și ponderoase, referitor la edificarea sf. Biserici. Astfel am aflat un deviz, o specificare de spese a edificării Sf. Biserici din anul 1809 făcut în limba germană. Tot din anul 1809 se află un document în limba latină despre comandarea lucrărilor sf. Biserici. Aceste documente dovedesc, că Biserica actuală era edificată prîn jertfa credincioșilor noștri de atunci și a costat 17.403 florini. Aceste două documente se ardecxează la actele oficiului parohial din anul 1930 sub nr. 239/930 pentru păstrarea ~~documentelor~~ ca documente de foarte mare însemnătate.

Între actele vechi ale sf. Biserici am mai aflat un document, un contract încheiat de epitropia parohială de atunci pentru repararea cerimii și plafonului Sf. Biserici în anul 1836. Iar un alt document despre facerea scaunelor în anul 1847. Aceste documente încă se depun pentru păstrare sub nr. 239 din 1930. Temelia Sf. Biserici s-a pus în anul 1801. În total 8 fr. Aceste documente dovedesc în culori foarte curate dărnicia și dragostea de jertfă a acelor credincioși îndeosebi în raport cu credincioșii de azi, depărtați tot mai mult de sf. Biserica și înstrăinați de această dragoste de jertfă pentru ea.

De atunci și pînă în prezent Biserica a mai avut ~~multă~~ parte de reparatiuni. Astfel în anul 1836 a fost reparat turnul și boltitura sf. Biserici. În anul 1866 a fost reparat ~~turnul și boltitura~~.

afindui-se forma de azi. În 1900 a fost acoperit cutinichea și vopsit prin timichigiul Eskert din Ghioror.

Turnul sf. Biserici a suferit mult pe vremea ciclonului din 1927 în urma cărui puțin s-a înclinat într-o parte și reclamă reparațiunea radicală.

4. NUMIREA LOCURILOR ȘI DEALURILOR DIN JURUL COMUNEI

În nemijlocita apropiere și de-a lungul comunei se întinde o colină plină cu vii. Deasupra lor este dealul " Miloaiie " iar după acesta spre răsărit dealul " Kecs Eis ". Pe acestea coline a fost așezată înainte comuna. Chiar și Biserica veche pînă la 1801 a fost aici pe Miloaiie. Tot acolo au fost și morminții, dovadă e adevărul că și în timpul mai apropiat făcîndu-se săpături în aceste locuri s-au dat peste oseminte omenești.

În anul 1905 cu ocaziunea acestor săpături s-au aflat 2 dinți afirmativi de mamuți. Unul din ei a fost afărămat de roțile carurilor iar al 2-lea în 3 bucăți a fost trimis spre păstrare muzeului institutului teologic - preparandial din Arad.

5. NEAMUL ȘI LEGEA LOCUIITORILOR

Locuitorii comunei sînt români de religionea ortodox română cu o mică excepțiune. Or în comună în anul 1931 se mai află:

După neam		După confesiune	
Nemți	14	Romano-catolici	45
Unguri	67	Uniți	3
Evrei	17	Baptiști	51
Italieni	1	Mozaici	17
Sîrbi	1	Reformați	20
Slovaci	12	Luterani	4
Poliaci	1	Aconfesionali	9
		Adventiști	12

Conform tradiției prin anul 1780 au emigrat în comună după izgonirea turcilor din țară mai multe familii sîrbești. Acestea în urma contactului permanent cu familiile române, s-au românizat și cîvenit români ortodoxi, dar si-au păstrat numirea de familie " Sîrb " de aari se află foarte multe în comună. Astăzi nici numai știu de originea lor. Ei se știu români.

6. NUME DE FAMILIE MAI RĂSPINDITE

În comună nume de familie mai răspîndite sînt întii numele de Bradin apoi de Sîrb. Numele de origine străină la români sînt

numele de Sîrb, Chiş, Tigan, Ianuş, Rus. Numele de „Sîrb” este adoptat şi îşi trage originea de la familiile sîrbeşti, rămase aici în comună, pe urma revărsării sîrbilor pe aceste plaiuri.

7. NUMARUL SUFLETELOR ŞI A FAMILIILOR, ŞI FLUCTUAŢIA POPORULUI

În anul 1910 numărul familiilor a fost 612, a părechilor cununate 591, a caselor 438. În curs de 21 de ani s-a schimbat în aşa fel încît în anul 1930 numărul familiilor a fost de 595 a părechilor cununate 574 a caselor 528.

Este constatat că în secolul al XIV-lea adică în anul 1340 cînd se află urmă sigură despre existenţa acestei comune numărul sufletelor a fost de 1.640. În anul 1911 au fost 1930, în anul 1910 de 2150, iar în anul 1930 numărul sufletelor a scăzut la 1992

8. FLUCTUAŢIUNEA POPORULUI

Cea mai fidelă oglindă despre fluctuaţia poporului din această comună o prezintă tabloul ce urmează aici care conţine datele matriculare ale botezaţilor, cununaţilor şi ale morţilor în răstimpuri, de cîte 10 ani, începînd cu anul 1780, anul de cînd datează cel mai vechi protocol al botezaţilor şi pînă în anul 1930.

Desigur o scurtă privire asupra acestor date este de ajuns ca oricine să-şi poată face o idee vie dar şi o tristă constatare despre felul de înţelegere a strămoşilor noştri şi a celor prezenţi locuitori ai comunei în ce priveşte plinirea poruncii lui Dumnezeu : „Cresteţi şi vă înmulţiţi”. Dar îndeosebi despre lipsa iubirii de neam şi întărirea lui prin sporirea nasterilor.

Cel ce va citi aceste însemnări, cred că va fi de acord cu mine, cînd îmi exprim regretele îngrijorătoare, că în vreme ce noi românii zi de zi regresăm, străinii sporesc în dauna noastră.

Anul	Numărul celor ce s-au botezat	cununat	decedat
1780	56	-	-
1800	70	-	49
1810	69	-	-
1820	59	23	36
1830	53	20	68
1840	93	26	66
1850	103	24	-
1860	98	9	128
1870	94	15	106
1880	79	25	69

Anul	Numărul celor ce saau		
	botezat	cununat	decedat
1890	71	20	44
1900	56	19	28
1910	40	23	25
1920	40	18	33
1930	33	28	27

Pentru orientare observ că prin anii 1926, 28, 29 abia au fost cîte 20-25 cazuri de naștere, astfel că nu e de mirat că numărul sufletelor a scăzut an de an.

9. B I S E R I C A

=====

Sfînta noastră biserică este vestită nu numai pentru frumuseții ei și vechimea ei, ci și de fapt că în această sf. Biserică a servit prin anii 1848 - 49 episcopul Rațiu care din toamna anului 1848 pînă în primăvara anului 1849 a locuit în această comună avîndu-și reședința sa episcopească în zidirea de lîngă podul ce trece peste vale, în drumul mare, de lîngă sf. Biserică. În acest timp spune tradiția că acel episcop a făcut aici în sfînta noastră biserică hirotoniri (sfîntiri) de diaconi și de preoți.

Biserica noastră și aici după 124 de ani se ține în condițiuni bune și este de o frumusețe atrăgătoare. Numai turnul ei este puțin înclinat ca drept mărturie despre uraganul din anul 1927 care a nimicit în cîteva minute întreaga podgorie aruncîndu-o în sărăcie și dezdzădejde. Acel uragan care a îmburdat cele 2 turnuri al bisericilor din Siria, turnul acestei sf. Biserici l-a înclinat puțin într-o parte.

10. RAZBOIUL MONDIAL

=====

În anul 1914 fostul moștenitor de tron al Austro-Ungariei Ferdinand, a fost ucis prin atentat mîșleșc în Sarajevo. Și fiindcă Sîrbia nu a vrut să dea convenita satisfacție Austro-Ungariei pentru acest atentat, acesta a declarat război Sîrbiei, ea prin arme să-și primească rehabilitarea, ce i se cuvenea. Acest război a prins în flăcările sale îngrozitoare întreaga Europă și în urmă și America. Acest război s-a început în anul 1914 luna august a durat pînă în 1918 luna octombrie. Luat-a parte la acest măcel fără pereche în istoria popoarelor tineretul și floarea țării, în care trăim și noi. Astfel și din această comună a plecat toți bărbații de la 18 pînă la 52 de ani și acolo și-au aflat moartea 89 de soldați.

Pentru comemorarea acestor eroi ai neaului s-a depus din parte autorităților superioare și civile săvîrșirea parastasului și facere

la praznicul Înălțării Domnului care este astfel decretată de ziua eroilor. Cu acest prilej se pomenesc în rugăciunile ce se fac toți eroii din această comună. Aflu de o deosebită importanță și de un act de profundă recunoștință și ca o copresiune a sincerei noastre dorințe eternizarea numelui acestor eroi în crânica prezentă.

Acești eroi ai comunei sînt următorii:

1. Vasile Vanc nr.7
2. Teodor Brădean nr.15
3. Nicolae Brădean nr.15
4. Sever Flasa nr.17
5. Tănase Petrișor nr.19
6. Gheorghe Neđa nr.29
7. Ioja Bretean Sîrb nr.43
8. Gheorghe Albulescu nr.48
9. Vasile Avrămuț nr.56
10. Ștefan Sfeia nr.65
11. Ioja Tripa nr.63
12. Gheorghe Grec nr.75
13. Teodor Danci nr.83
14. Ioja Floare nr.84
15. Nica Floare nr.84
16. Nicolae Igreț nr.90
17. Mitru Igreț nr.90
18. Ioan Tripa nr.96
19. Gheorghe Sîrb nr.116
20. Nica Văcar nr.123
21. Gheorghe Sîrb nr.122
22. Mitru Sîrb nr.131
23. Nica Sîrb nr.134
24. Stoi Sîrb nr.136
25. Gheorghe Sîrb nr.136
26. Petru Corman nr.144
27. Vasile Bradin nr.157
28. Teodor Bradin nr.158
29. Achim Bradin nr.161
30. Ioja Bradin nr.164
31. Nicolae Bretean nr.197
32. Gheorghe Bradin nr.189
33. Iosif Bradin nr.187
34. Petru Tetulea nr.191
35. Teodor Sîrb nr.198
36. Petru Florian nr.206
37. Nicolae Semenasc nr.214
38. Petru Dehelean nr.223
39. Petru Dehelean nr.223
40. Nica Florian nr.228
41. Vasile Monda nr.236
42. Nica Dab nr.244
43. Nica Bradin nr.256
44. Achim Bretean nr.257
45. Gheorghe Vălean nr.264
46. Achim Demșorean nr.265
47. Gheorghe Demșorean nr.367
48. Gheorghe Teorean nr.268
49. Teodor Teorean nr.268
50. Ioan Bîta nr.294
51. Gheorghe Lăzăresc nr.297
52. Teodor Neamț nr.304
53. Petru Neamț nr.304
54. Ștefan Grec nr.316
55. Ioja Grec nr.316
56. Gavrilă Tetulea nr.325
57. Nica Ostoia nr.335
58. Gheorghe Floare nr.341
59. Ilie Păulisan nr.348
60. Teodor Crisan nr.354
61. Teodor Bribec nr.359
62. Teodor Cicirean nr.375
63. Avram Cicirean nr.375
64. Gheorghe Dehelean nr.379
65. Achim Cismas nr.391
66. Teodor Bretean nr.384
67. Vasile Grida nr.388
68. Avram Sîrb
69. Mitru Bătălărean nr.415
70. Vasile Sis nr.435
71. Vasile Sirian nr.443
72. Gheorghe Fîs nr.443
73. Vasile Steau nr.464
74. Gheorghe Ioja
75. Filip Mara nr.494

76. Nicolae Birăuț nr.490
77. Gheorghe Bradin
78. Avram Pribec
79. Ioan Barna
80. Ioan Cismas
81. Nicolae Cismas
82. Gheorghe Boroneanț
83. Mitru Danci nr.258
84. Vasile Toda
85. Gheorghe Covaciu
86. Vasile Covaciu
87. Gheorghe Băies
88. Adam Raia
89. Gheorghe Ioja nr.116

Acestia sînt eroii neamului nostru din această comună. Mult sînge a curs și multe văduve și mulți orfani nefericiți au rămas pe urma acestor eroi, căci 800.000 de eroi au căzut pe cîmpul de luptă dar nu fără rezultat. Or, sfîrșitul războiului a fost îndeplinirea idealului visat de vracari, unirea tuturor românilor de acei cîră atunci Transilvania cu Ardealul, Banatul, Crisana și Maramureșul locurile de Români, care pînă aici aparțineau Ungariei, în anul 1918 afară de mici teritorii din acestea ținuturi iau declarat uniți pe veci cu România Mare. Astfel s-a împlinit visul de dorul căruia ne-au murit moșii și strămoșii.

Mari și incalculabile au fost jefele și morale și materiale, ce le-au adus poporul românesc, dar pretioasă și dobînda, ce au obținut-o. Or de atunci, din anul 1918, anul care s-au frăcit lanțurile robiei mișenare, noi Români avem verișirea să trăim liberi de ori ce jug străin în țara noastră scumpă România Mare.

Și fiindcă la această ferire noi am ajuns numai prin jertfa celor 800.000 de eroi, stăpînirea țării în conșlegere cu autoritățile supreme bisericești au dispus și în urma acestui ordin s-a staverit cu mîna de comemorare a eroilor praznicul Înălțării Domnului. În această zi decretată de " ZIUA EROILOR " preoții împreună cu poporul fac proiecșiune la morminți, unde se săvîrșeste parastas pentru verișită odihnă a marilor eroi, cu cuvîntări ocazionale despre datorința de a nutri sentimentul dragostei și recunștinței față de eroi și față de văduvele și orfanii lor.

Tot astfel se înalță rugăcîni la fiecare praznic național, pentru ca Dumnezeu să trimită darul și binecuvîntarea sa cerească asupra țării noastre, ca prin acest dar divin să înflorească și să întărească încît nici un Dumnezeu să nu o poată învinge.

În anul 1914 căruia a izbucnit războiul regele României a fost Carol I..

După moartea acestuia în anul 1915 a ocupat tronul Ferdinand I sub care s-a și înfăptuit unirea tuturor românilor. de aceea se și numește Ferdinand I făuritorul României Mari și încoronat de rege în 1922 act în Alba Iulia. Murind regele Ferdinand I în anul 1927 Mai 2, după ce moștenitorul de tron de țară și popor atât de mult iubitul Carol prințul în urma intrigilor duse a părăsit țara încă în 1924; conducerea țării a fost incredintată unei repente constata toare din 3 mari bărbați de stat în frunte cu patriarhul Bisericii noastre ortodoxe române Miron, pe timpul minorității moștenitorului de tron fiul Prințului Carol, principele Mihai.

Dumnezeu sfânt nu a voit ca această țară frumoasă să rămână mult timp fără un rege cu mână tare și voință de fier, cu înțelepciune și dragoste către țară și popor, pentru că în anul 1930 iulie 8, principele Carol adoratul moștenitor de tron a urcat pe un acroplan și ca zmeii din povești care zboară primăvara, astfel a zburat și printul Carol în țara sa unde poporul l-a așteptat cu neastîmpăr și primit cu însuflețire ne-mai auzită, fără guvernul de atunci l-a ridicat pe tronul său rege, pentru ca să conducă destinele țării spre binele și fericirea țării. Cuvinește ca toți ce vor citi aceste rânduri să-i strige din toată inima " Trăiască Regele."

11. SERIA PREOTILOR CARI AU SERVIT IN COMUNA CUVIN =====

În comuna Cuvin au fost sistemizate 3 posturi de preot, și au și servit fiind în funcțiune 3 preoți, pînă în anul 1892, cînd parohia a 3-a s-a redus. De atunci și pînă în prezent au rămas sistemizate 2 parohii și au servit numai 2 preoți. Aflu de foarte necesar pentru posteritate ca să eternizez aici în această cronică seria preoților cari au funcționat începînd cu anul 1782 anul de cînd există protocoalele matriculare din care s-au cules. Datele privitor la timpul funcționării precum și numele acelor preoți de atunci și pînă în anul 1933, anul înregistrării în această cronică a tabloului acestor preoți.

Cum aceste date s-au cules din matriculele cununărilor și a morților unde se află subscrierile proprii ale preoților, autenticitatea tabloului cu scrierilor acestor preoți nu se poate trage la îndoială.

Seria preoților este următoarea:

1. Teodor Popoviciu din anul 1782 - 1790
2. Pavel Popoviciu " 1782 - 1785
3. Teodor Suciu " 1782 - 1816
4. David Popoviciu " 1785 - 1808
5. Petru Popoviciu " 1790 - 1791

6. Gheorghe Popoviciu	din anul	1795 - 1846
7. Pavel Popoviciu	"	1808 - 1835
8. Teodor Popoviciu	"	1820 - 1830
9. Dimitrie Suciu	"	1830 - 1870
10. Nicolae Popoviciu	"	1835 - 1840
11. Vasile Duca	"	1840 - 1858
12. Ioan Muntean	"	1846 - 1864
13. Simion Popescu	"	1858 - 1875
14. Teodosiu Moțiu	"	1864 - 1917
15. Vicențiu Ioanoviciu	"	1870 - 1891
16. Constantin Putuciu	"	1892 - 1918
17. Nicolae Tăndrău	"	1917 - 1927
18. Dimitrie Popa	"	1920 - 1927
19. Miron Grecu	"	1928 - 1942
20. Coriolan Puticiu	"	1928 - 1977
21. Gheorghe Laza	"	1953 - 1955
22. Trăian Rugilă	"	1955 - 1958
23. Dîrlea Tiberiu	"	1977 - 1980
24. Reș Iosif	"	1980 -

Intre preoții care au funcționat în această comună au fost uni preoți distinși și cu pregătiri alese, de aceea unii au fost și asesori consistoriali Astfe:

1. Preotul Vasile Duca a fost asesor cons. din 1956 - 1958
2. " Ioan Muntean " " 1954 - 1864
3. " Simion Popescu " 1862 - 1875

În această comună bisericească precum și în Sf. noastră biserică că în cursul timpului s-au petrecut evenimente de o deosebită importanță astfel:

1. Din toamna anului 1848 pînă în primăvară anului 1849 s-au refugiat în comuna noastră și a locuit episcopul Gherasim Reș. În cursul petrecerii sale aici a hionotnit preoți în sf. noastră biserică. După încetarea revoluției s-a reîntors la reședința sa din Arad.

2. În anul 1866 luna iulie 8 s-a abătut asupra comunei un ciclon, care a fost atît de puternic încît a smuls construcția de lemn a turnului cu tîmchiiu cu totul și a aruncat-o în curtea școlii aflate lângă sf. biserică. Atunci în acest an s-a construit din nou turnul sf. Biserici în forma lui de azi, formă care nu o are numai catedrala din Arad, alte turnuri nu. Acest turn a rezistat pînă în anul 1927 cînd un nou ciclon s-a abătut asupra podgoriei și a clătit turnul sf. biserici încît amenința cu pleștire. Acest ciclon din 1927 ~~nu~~ a răsturnat turnul de la ambele biserici din Șiria.

Fiind vorba aici despre ciclonul din 1927 iulie 2 amintesc, că acest ciclon împreună cu o gindină nemaivăzută pînă atunci ar dis-

truga toată recolta în câteva minute din câmp și deal începând de la Ghioroc spre meazănoapte până la Pincota. ~~În~~ di a cauzat atât sărăcie încât pagubele cauzate podgoriei le-au resintit ani de-a rândul și chiar pe unii ia dus la sașă de lemn pentru totdeauna.

3. În grădina Sf. biserici este înmormântat fostul prezbiter al Aradului Ioan Raț. Despre ce mărturisește crucea de piatră de lângă peretele din miazăzi a Sf. Biserici. Pe această cruce se află următoarea inscripție: " În grădina Sf. Biserici acesteia odihnește în Domnul fost protopresbiter al Aradului Ioan Raț 1818-1878, ~~nenor~~riei căruia în semnul prețății de veac acest simbol al mântuirii fii: Livius și Paula Raț ~~mărit~~. Crăciun și Ioan Crăciun.

4. În cursul războiului mondial statul ungar a reevirat prin autoritățile militare pentru scopul militar, clopotele de la sf. Biserică. Poporul nostru călăcrămi în ochi a trebuit să se despartă de clopotele lor atât de dragi, și cu inima înfrântă de durere, privea cum se transportau sfintele clopote pentru ca să făurească din ele tunuri și arme pentru uciderea oamenilor. Comuna noastră fără clopote a rămas mută și tristă ca și omul fără limbă, iar sf. Biserică nu mai avea clopotele cu glasul lor duios, cu carele să cheme credinciosii la sf. rugăciune. Un clopot unic (al treilea) ce rămăsese, parcă și-a schimbat și tonul său după despărțirea de celelalte și de câte ori suna acest clopotel vocea și dangotul lui era posomorâtă și suna numai a jale și durere.

Dumnezeu sfânt însă în bunătatea sa ~~pe~~mărginită nu a lăsat mult nevindecată această adâncă rană sufletească credinciosilor noștri pentru că în anul 1922 a întărit sentimentul dragostei către Sf. Biserică și credința în Domnul, dar mai ales nădejdea în răsplata sufletului. După moartea în credinciosul nostru Avram Perța (TUPILI) și valorându-și 4 jug. pământ a cumpărat și dăruit sf. Biserici clopotul cel mare în valoare de 45.000 lei iar celelalte 2 s-au cumpărat prin dăruirea credincioșilor în preț de 25.000 lei. Astfel că din ace an comuna noastră iarăși este inviorată de glasul dulce a clopotelor cari străbat cu glasul lor puternic văzduhul până departe peste comunele din vecini.

Clopotele s-au sfintit și ridicat pe lângă marea sărbătoare sufletească.

Cuvine-se ca să eternizăm fapta ce de sine se laudă a credinciosului nostru Avram Perța și să rugăm pe Dumnezeu Sfântul să-i răsplătescă această dăruire frumoasă cu darurile sale cele bogate de sus. Amin !

12. SERIA INVATATORILOR DE LA SCOALA NOASTRA CONFESIONALA DIN
=====

CUVIN

=====

1. Dimitrie Magdu de la	1840 - 1848		
2. Iliex Arsiciu	" 1848 - 1850		
3. Nicolae Mosuțiu	" 1850 - 1860		
4. Vicențiu Ioanovicu	1860 - 1865	ca învățător și diacon	
5. Uras Achimas	1865 - 1875		
6. Alexiu Vesalon	1875 - 1878	la scoala	I
7. Sofia Brădean	1878 - 1881	"	II
8. Cornel Moțiu	1878 - 1883	"	I
9. Ecaterina Suciu	1881 - 1886	"	II
10. Nicolae Stef.	1883 - 1891	"	I
11. Dimitrie Binchici	1886 - 1891	"	II
12. Ioan Roman	1891 - 1893	"	I
13. Ioan Ilica	1891 - 1895	"	II
14. Dimitrie Popovici	1893 - 1908	"	I
15. Dimitrie V. Ilisiu	1895 - 1925	"	II
16. Ersilia Stef	1900 - 1920	"	III
17. Lola Ilisiu	1920 - 1925	"	I
18. Eufrosina Mihăilescu	1925 - 1927	"	I
19. Ioan Drecin	1925 - 1927		
20. Florica Cosma	1927 - 1932		
21. Veturia Dachi	1932 -	la scoala	II
22. Eugenia Iordăchescu	1932	când din nou s-a înființat postul al t reilea de învățător și a funcționat și scoala 3-a.	

În anul 1927 ambele parohii au devenit vacante prin renunțarea la postul de paroh al parohiei a preotului Nicolae Tăn-drău, care în acest an a ocupat catedra de profesor de religie la liceul de fete din Ared, iar preotul Dimitrie Popa ales fiind în parohia Nădab a renunțat la postul său de preot de la parohia a doua.

Prin publicarea de concurs ambele aceste parohii au fost îndeplinite în anul 1927. Adunarea parohială ținută în octombrie 1927 a ales fiind singur recurent la parohia a doua pe cond. de preotie Coriolan Puticiu fiul preotului de Vie memorie din această comună Constantin Puticiu. Iar adunarea parohială din 5 noiembrie 1927 între 3 candidați la parohie primă a ales prin b. lataj pe preotul Miron Grecu, care a servit până în același an în comuna Bîrsa protopopiatul Buteni.

Ambii preoți și-au ocupat postul în Postul Sf. Invieri 1928.

13. EVENIMENTE IN ANUL 1931

=====

In anul 1931 s-au inceput între credinciosii Sf.Biserici un curent de a introduce în Sf.Biserică pentru cei mai săraci bătrâni lavițe sau bănci. După o luptă detestabilă între credincioși care doreau această inovație și între cei ce nu doreau în simbăta de 31 octombrie 1931 câțiva credincioși, în mod volnic și contrar hotărârii veneratului consiliu eparhial, au transferat aceste bănci la sf.Biserică și le-au așezat întrînsa.

S-au luat din partea corporațiilor parohiale atunci hotărârea - după cum dovedește această concluzie din registrul reductelor - ca fiecare credincios să dea drept recompensă și dar sf.Biserici în țesul purtat de episcopul câte 2 lei de câte ori folosește scaunul din bănci. Această hotărâre a lor însă nu s-a respectat.

Deși din punct de vedere practic băncile sau dovedit bune, însă în ce privește latura materială a bisericii s-au cauzat pierderi, fiindcă de la așezarea lor în Sf.Biserică, scaunele din Biserică nu s-au mai putut valorifica ca înainte. Stilul însuși nu admite bancă.

14. RENOVAREA SF.BISERICI IN ANUL 1935.

=====

Partea P.S.S. EPISCOP DR.GR.GH.COMSA

=====

Biserica ortodoxă română din Eparhia Aradului a avut în acest an o pierdere foarte mare prin moartea prea timpurie a Prea Sf.Sale Episcopului Dr.Grigorie Gh.Comsa. Consiliul Eparhial a trimis tuturor parohiilor următorul anunț:

Nr.3921/1935 Circular către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din Eparhia ortodoxă română a Aradului: Subscrisu Consiliu Eparhial cu adîncă durere face cunoașcut veneratului cler și popor din eparhia Aradului că Prea sfintia sa vrednicul și iubitul nostru Episcop Dr.Grigorie Gh.Comsa, astăzi în 25 mai la oraș la 15 minute, după o boală scurtă în etate de 46 ani și după o arhipăstorire de 10 ani și-a încheiat cursul vieții dedicate Bisericii și Neamului.

Ca veneratul nostru cler și iubitul nostru popor să-și poată exprima durerea sa și prin semnele din afară să-și poată manifesta doliul față de iubitul și vrednicul nostru Arhipăstor, Consiliul Eparhial dispune următoarele:

1.Indată după primirea acestei circulare să se tragă clopotele dimineața, la amiază și seara pînă în ziua înmormîntării.

2. In duminica ce urmează după înmormântare să se facă în toate bisericile din eparhia noastră parastas solemn pentru odihna sufletului fericitului episcop Grigorie, la care va asista întreg poporul credincios și tinerătatea școlară.

3. Acest parastas să se repetească la 40 de zile socotite de la ziua morții, eventual în duminica proximală.

4. Tot asemenea să se repetească parastasul și la o jumătate de an și la un an de ziua morții. În zilele destinate pentru parastas ar cădea în zi de lucru parastasul să se țină în Duminica următoare.

5. Până la întregirea scaunului episcopal la ecteniile de la Sf. Liturghie pentru cei morți să se pomenească " Arhiepiscopul Grigorie " .

6. Până la întregirea scaunului episcopal la ecteniile pentru cei vii să se pomenească numele Prea Sfintitului Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae .

Se notifică spre știre că rămășițele pămîntesti ale Inaltului defunct, luni ~~xxx~~ în 27 luna curentă la orele 4 după masă se vor strămuta de la reședință la catedrală iar marti în 28 luna curentă orele 10 se va începe rînduiala înmormîntării după terminarea căreia rămășițele pămîntesti ale răposatului Episcop vor fi du-se la gară, iar de acolo transportate la Sf. Mănăstire Hodoș-Bodrog unde vor fi asezate spre odihnă veșnică.

Araș din sedința consiliului eparhial ținută în 25.V.1935

Consiliul Episcopal la:

Inmormîntarea fericitului Episcop la care a luat parte o mulțime imensă de oameni chiar și străini- a fost pontificată de P.S. Sa episcopul Cosma De Galați ca reprezentantul Patriarhului, apoi P.S.S.Epis. Lăzărescu episcopul Caransebesului, ca mandatarul I.P. Sf. Mitropolit Nicolae, Pr. Sf. Andrei Magiar vicarul ep. din Oradea Mare, Vasile Stan de la Siteni, și P. Monosca de la Bodrog dimpreună cu 60 protopopi și preoți.

Pierderea atât de timpurie a multapreciatului și creditului tînăr Episcop Grigorie a stors lacrimi din ochii întregii asistențe. La slujba înmormîntării au luat parte și următoarele personaje înalte: Dⁿ. A. Mocrăni ca reprezentantul M. sale regelui, Dⁿ. A. Imbroane secretar de stat P. Sf. Iosep Episcopul romano-catolic de la Timișoara, Boroș dela Lugoj, Generalii Antonescu, Șerb, Banciu, și Zisu, asistați de o mare suită de ofițeri. Au mai luat parte consilieri de la consiliile Episcopale din Sibiu, Oradea Mare, Cluș etc. Toți reprezentanții tuturor autorităților civile din Araș, Timișoara, și Oradea Mare. Cel dintîi a vorbit la serviciul înmormîntării P.S. sa episcopul Cosma foarte trist și îndurerat. Apoi

a mai vorbit B.S.S. Caransabesului Dr. Ministru Lăpădatu în numele guvernului. În numele Eparhiei Aradului a vorbit D. Ioatin Suciu în numele societății ort. a femeilor române D-na Elena Ionescu, în numele scolilor inspectoarea Sabina Ioanțu, în numele ~~scriitorilor~~ ~~Astrei~~ Dr. V. Balaga protop. Toți vorbitorii au scos în relief munca titanică și rodnică a răposatului Episcop și activitatea lui de 16 ani, pe care altul nu poate desfășura o întreagă viață.

Fie-i țărână ușoară și memoria binecuvântată.

15. RENOVAREA SFINTEI BISERICI ÎN ANUL 1935

=====

Biserica noastră deși ca extern grandioasă și impunătoare de mai mulți ani-reclamă o renovare radicală. În special turnul ei frumos ca execuție și înalt, fiind deteriorat de ciolonul din anul 1927 în așa fel încât amenință cu răsturnare la orice vânt mai târziu, reclamă reparare radicală și urgentă. Gardul din jurul ei fiind din leaturi vechi.

După multe frământări cu membrii corporațiilor parohiale în anul 1934 s-au luat hătărârile privitoare la repararea radicală a turnului și întregului edificiu bisericesc extern și a construcție de Lemn de la acoperământ, precum și a gardului din jurul grădinei bisericești înlocuindu-se leaturile cu gard de sîrmă.

Suma întreagă a acestor reparațiuni s-a suit la 160.000 lei din care turnul a costat 80.000 lei. La acestea reparații au contribuit și credincioșii cu un anume de dare bisericească de 10 lei de fiecare jugăr de pământ mic, ceea ce a dat suma de cca. 48000 lei și un alt arunc de dare bisericească de 20 lei. De fiecare membru al adunării parohiale, ceea ce la 450 membrii făcea suma de 9000 lei.

Se notează aici pentru aprecierea urmășilor că mulți credincioși cu tragere de inimă și multă dragoste către lăcașul sf. a lui Dumnezeu s-au grăbit să-și plătească această datorie față de sf. Biserică, mulți însă au fost constrânși de autoritățile competente la împlinirea acestui obligament, la cari s-au angajat sinzuri prin conducerea corporațiilor parohiale.

Repararea s-a început în luna iulie an 1934 și s-a terminat în luna august a anului 1935 fiind întreruptă lucrările din luna septembrie 1934 pînă în iulie 1935 fotografiată biserică în timpul lucrării. Maestrul diplomat care a efectuat această lucrare spre deplină mulțumire a tuturor a fost: Ioan Galz din Guttenberg.

Inchei cu rușarea ca D-zeu sfînt să răsplătească tuturor, cari au contribuit la suportarea speselor de reparații.

16. SCHIMBAREA CASEI FONDATIUNEI MILAN ORASCOVICIU CU CASA
LUI PETRU PURCAR
LUI PETRU PURCAR

Istoricul fundațiunii Milan Orascoviciu comercian de naționalitate Sîrb dar de religieune ortodoxă, un om cu credință mare că trăiește Dumnezeu și cu dragoste către învățătura D-nului nostru Iisus Hristos. Acest om prin sîrguintă și ajutorul lui Dumnezeu și-a ridicat la stare materială bună. Acest om numit Milan Orascoviciu împins de puterea credinței creștine și îndemnat de principiile evanghelice în anul 1914 cînd și-a simțit neputințele sale omenești prin act public a testat sub denumirea de fundațiunea Milan Orascoviciu, un pătrar de pămînt (12 jugăre mici) casa sa și drepturile de pădure și păsune cu mențiunea specială fixată de fericitul testator cu testamentul său făcut înaintea notarului public din Siria.

Această avere fundațională din motive de administrare necorespunzătoare dorinței testatorului, adevărat a ajuns să fie folosită în scopul fundațiunii în anul 1931 și încă cu scădere a pămîntului de 4 jugăre mici, fiind cedate cu drept de proprietate credincioasei Leana Vanc ca spese de susținerea văduvei fondatorului Maria Orascoviciu.

În anul 1927 imobilele fundaționale sau transcris pe Sf. Biserică și casa fundațională s-a decretat de casă parohială pt. preotul parohiei I-a.

Această casă fiind chiar de la început slabă și deteriorată în lipsă de mijloace materiale neputîndu-se repara radical ducînd la starea în scurt timp devenind într-o stare deplorabilă - o care amenința cu supare. În urma acestora corporațiunile parohiale au decis schimbul acestei case cu casa lui Petru Purcar de sub nr. 16. Această hotărîre s-a aprobat prin venerat consiliul eparhial sub nr. 1935 și au intabulat casa fundațională pe numele lui Petru Purcar respectiv fiind acesta sectar baptist, pe numele fiilor lor Sofron Nădăsan și soția Silvia Purcar iar care acestuia s-a transcris pe comuna bisericească.

Această casă fiind proprietatea fundațiunii va servi de casă parohială însă comisiunea bisericească va fi obligată să plătească pentru ca chirie fundațiunii, ca venitul să se poată folosi în scopul indicat în testament de fericitul fondator.

Conform dorinței exprimate în testament pentru acest act de donațiune fondatorul și soția sa sînt pomeniți între cei morți iar în a doua zi a Nasterii Domnului se face serviciul parastasului pentru mîntuirea sufletelor. Dumnezeu sfînt să le răsplătească

acest dar cu darurile sale cerești.

Binefacerile și artele de caritate ce se vor face din această fundație vor usca multe lacrimi, vor mângâia și alina multe suferințe și mulți vor zice atunci: Dumnezeu să le ierte păcatele, D-zeu să-i odihnească.

17. ALEGEREA DE EPISCOP AL PR. SF. SALE DR. ANDREIU MAGIER
=====

CRISANUL
=====

În urma decăderii Sf. Sale Părintelui Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa întâmplată în 25 mai 1935, autoritățile superioare au luat măsurile convenite, pentru scaunul episcopesc din Arad să fie îndeplinit în timpul legal.

Colegiul doctoral episcopesc a fost convocat și întrunit în acest scop pe 10 decembrie în anul 1935. Cu acest prilej voturile date de către membrii colegiului electoral s-au împărțit astfel: Dr. Andrei Magier Crisanul a obținut alegerea.

Această dată s-a fixat pe ziua de 10 decembrie 1935, când colegiul electoral întrunit în aceeași zi în București a ales de episcop al Aradului pe Preafintitul P. Andreiu Magier vicariul episcop din Oradea Mare, carele a întrunit cele mai multe voturi.

~~După~~ După această alegere de episcop înalt preasfinția sa părintele Mitropolit Dr. Nicolae Bălan a trimis eparhiei Aradului următoarea circulară:

Nr. 32/1936 Mitropolit Nicolae
din îndurarea lui D-zeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ort. rom. De Alba Iulă și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Arăsa Banat, Crisana și Maramureș.

În urma trecerii la celea vecinice a prea sfinției sale Episcopului Dr. Grigorie Gh. Comșa, Eparhia de Dumnezeu păzită a Aradului rămânând fără achipăstor, Colegiul electoral convocat potrivit art. 2 din Legea pentru organizarea Bisericii Ort. Rom. în ziua de 10 decembrie 1935 sub conducerea noastră a ales de episcop al acestei Eparhii pe Prea Sfinția Sa Arhierarul Dr. Andrei Magier

Sfântul Sinod al Bisericii noastre întrunit la 12 decembrie 1935 și examinând această alegere a aflat pe alesul arhieru vrednic de a fi înaintat la scaunul de episcop al Eparhiei Aradului.

Măria Sa regele Carol al II-lea cu înaltul Decret regal nr. 2839 din 16 decembrie 1935 a întărit această alegere.

Aducem multumită lui Dumnezeu pentru toate aceste, prin această circulară a noastră destim. convocarea corporațiunii, autorității și foruri bisericești precum și pe iubitul cler și popor din Eparhia de D-zeu păzită a Aradului despre îndeplinirea neamului episcopesc al acestei eparhii prin alegerea și întărirea

Prea Sfinției Sale dr. Andrei Mageru de episcop al Vaston fiind mai convinși că veți primi cu bucurie și mulțumire pe noul vostru episcop care în puterea darului arhieresc și conform mărturisirii sale solemne, are să păstorească eparhia de Dumnezeu păzită a Aradului după instituțiunile canonice și statutare ale Bisericii noastre lucrând mijlocit și nemijlocit pentru religiozitatea și luminarea preoțimeii și a poporului din Eparhia sa.

În fine îndrumă cuvernica preoțime și pe toți credincioșii ca în sfintele rugăcuni să pomenească de acum înainte pe noul Episcop pe Presfintitul Episcop.

După care vă împărtășim tuturor a arhieriasca noastră binecuvîntare.

Dat în sedinta noastră arhiepiscopescă mitropolitană din Siteț la duminica din 26 ianuarie din anul domnului 1936.

ss. Nicolae
arhiepiscop și metropolit.

18. INSTALAREA PREA SF. SALE NOULUI EPIS COP DR. ANDREI MAGERU
=====

Instalarea Prea Sf. Sale Părintele Episcop în scaunul arhieresc s-a efectuat în ziua preaznicului Întîmpinarea Domnului din anul 1936 în cadrul celor mai mărețe și frumoase serbări. (2 februarie)

Din Oradea locul de reședință a Prea Sfinției Sale a plecat în 1 februarie însoțit de delegații eparhiei Aradului Dr. Gh. Cinhandu consilier eparhial și I. Georgea revizor eparhialm apăi de consilieri eparhiali și peste 60 intelectuali din Oradea Mare. Acesta devedeste pe deplin dragostea mare ce au avut-o față de inbitul lor arhieriu.

În gara din Oradea și-au ținut de datorință să participe înainte de plecare trenului tot ce a avut Oradea mai select. În toate gările de pe teritoriul eparhiei Orații mari poporul din Bihor a făcut manifestațiuni de simpatie și de rămas bun de la iubitul lor Arhieriu.

De cînd a pus piciorul pe teritoriul eparhiei Aradului s-au început cele mai grandioase maifestațiuni. De iubire și însufletire. La Chișineu Criș a fost întîmpinat de o mulțime de popor cuvîntul de bun sosit la rostit părintele protopop Marsur al chisineului și a mai fost întîmpinat prin vorbire de prefectul Aradului Dr. I. Groza.

Aradul l-a asteptat în haine de sărbătoare, împodobit cu mîndru nostru drapel. Pe perșnul gării se îndesa mulțime de preoți, ofiteri magistrați, corpul dădeatic și reprezentantii tuturor inștutiilor și un mare număr de dame reprezentînd toate reuniunile și societățile femeiești din Arad. Aici pār. referent Păcatianu îl binecuvîntează înainte după el primarul orasului R. Cotoiu.

În ziua următoare s-a înfăptuit după Sf.Liturghie instalarea prin P.Sf.Sa Episcopul Caransebeşului Dr.V.Lăzărescu. La acest act de înscăunare a ţinut vorbire: Pr.Sf.Sa episcopul Lăzărescu, Avram Imbroane secretar ministerial, Dl.Ioan Suciu ministru apoi după aceea s-au făcut recepţiile şi în urmă masa comună şi banche-tul.

La toate acestea acte toţi vorbitorii au dovedit bucuria ne-spusă de a-l putea vedea pe Noul episcop în mijlocul lor iar mulţimea enormă, cea participat n-a început cu orăţiunile şi manifes-tărilor de simpatie şi entuziasm.

Dee bunul D-zeu ca mult iubitul nostru Episcop să se bucure multă vreme de o deosebit de bună dispoziţie trupească şi sufletească, ca să poată lucra pentru binele şi fericirea neamului românesc din acestea meleaguri, şi pentru prosperarea ţării noastre iubite. Amin.

19. VIZITA PREA SFINTIEI SALE PARINTELUI EPISCOPI DR.A
=====

MAGIERU ÎN CUVIN
=====

Precum dovedeste semnătura din pagina anterioară în ziua de 4 septembrie 1937 Prea Sf.Sa părintele Episcop a făcut în Sf.Biserica de aici o înopinată inspecţie.

Cu acest prilej Prea Sfintia Sa a inspectat Sf.Biserica, toate odăjdiile, obiectele şi rechizitele din Sf.Biserica. Apoi a inspectat şi controlat tot oficiul parohial şi toate registrele şi potrocoalele de evidenţă ale oficiului. Potrocoalele matriculare, condice prediciilor, condica parohiei. Într-un cuvânt tot ce-a putut cere a aflat, a inspectat şi şi-a exprimat părerea de a le fi aflat în deplină ordine.

Singura excepţie s-a ridicat pentru băncile din Sf.Biserica pe cari unii dregincioşi le-a asezat în Sf.Biserica în anul 1931 prin volnicie şi cu desconsiderarea ordinului expres al Ven.Consiliu Eparhial.

Urmarea a fost că Prea Sfintia Sa a dat ordine ca în 31 zile băncile să fie înlăturate din Sf.Biserica.

20. ÎNLOCUIREA BĂNCILOR CU AL 2-LEA RÎND DE SCAUNE
=====

Greutatea ce am întâmpinat eu ca conducător al of.parohial întru executarea ordinului de înlăturarea băncilor, se va înţelege oricine. După o parlamentare directă cu conducătorii mişcării acestor laviţe prin tact deosebit de prevăzător, după 2 sedinţe ale corporaţiunilor parohiale foarte vehemente la început şi

aminate, a suscesc să capacitez adunarea parohială de necesitatea înlocuirii lavitelor prin al 2 -lea rând de scaune și adunarea parohială a hotărât să se facă al 2-lea rând de scaune, iar băncile să se dea afară.

Astfel s-au avut fericirea și satisfacția de a putea executa acel greu de executat ordin și de a scoate afară băncile, cari stricău frumusețea bisericii, obiceiul și ritul nostru ortodox.

Pe sărbătorile Nasterii Domnului scaunele noi au fost așezate și folosite de credincioși. Aceste scaune, conform hotărârii corporațiilor parohiale s-au dat în arîndă dar numai cu anul.

21. TRECEREA PREOTILOR LA CASA DE PENZIUNE A STATULUI

Preoții, care nu s-au bucurat de o salarizare corespunzătoare situației sociale, ce ocupăm în ce privește soartă noastră la bătrînețe ori deficiente, eram în situația cea mai critică și nefericită nefiindu-ne asigurată zilele bătrînețelor prin penziune ca alte oficanți.

Este adevărat că în eparhia Aradului este înființat din contribuțiile preoției un fond de pensie a preoților, însă prea modest încît să poată face față îndatoririlor sale de pensionare și ajutorare cerută și corespunzătoare a preoției. Cauza acestei neputințe de ajutorare corespunzătoare provine de acolo că ~~apă~~ o parte mare a averilor imobile a fondului a fost expropriate de către " bucurile de la Sâmpetru sîrbesc ".

Este dar de înțeles, mulțumirea că a provocat nouă legea Statului, prin care s-a decretat, ca cu începere de la 1 ianuarie 1938 preoții trec la casa de pensie a Statului.

EVENIMENTELE ANULUI 1938.

22. CONSTITUTIA NOUĂ

Pentru ca să se poată înțelege pe deplin cele ce urmează în această pagină tin să fac o scurtă introducere:

După reformarea României întregite în 1919 partidele politice au început să destăinuiască o luptă pînă de ură și dușmănie dintre frați. Cu toate că ~~xxx~~ partidele ce s-au perindat la cîrmă țării prin partizanii săi, cîntau mai mult interesele lor proprii, decît prosperarea acestei țări, rescumperate cu sîngele a celor 800.000 eroi; acesteai partide tocmai pentru acesteai interese mîrșave personale, în scopul de a acoperi puterea conducerii, sau folosit de nepriceperea și încrederea poporului pe care l-a amăgit cu promisiuni, ce încă conducerea nu le-au realizat. Poporul scos

de sub conducerea adevăraților săi conducători preoți și învățător în scurt timp sau demoralizat în așa măsură de luptele politice, în cât în luptele și propaganda electorală de la carte au trecut la bătăi și apoi la omoruri. Sesizat de această dărefoasă stare din Măria sa Regele Carol, văzînd penalizată însăși existența țării a format un guvern fără colorit politic - în fruntea sa ministrul presedinte I.Pr.Sf.Patriarh D.M.Cristea.

Aceasta s-a întîmplat în luna februarie a anului 1938. S-a proclamat starea de asediu pe țara întreagă s-a alcătuit constituția nouă. Desființată fiind toate partidele politice. S-au făcut mai multe decrete legi spre binele țării și a poporului.

Creație acestor măsuri luate la seama țărănimii cărea mai înainte din cauza tulburărilor și agitațiilor provenite din luptele politice își neglijează chiar și cultivarea moșiilor și gospodăria casei mergînd spre sărăcie și ruină - în urma constituției noi și a măsurilor excepționale au revenit la normal, s-au liniștit și în scurt timp toată populația s-a simțit, liniștită, sigură și multumită. Această datorită înțelepciunii.

23. GRADINA SF.BISERICI

=====

Grădina Sf.Biserici pînă în anul 1938 a fost cu iarbă și se valorifica anual cu cea. 150 lei. În urma ordinelor Veneratului consiliu Eparhial de a aranja parcuri și straturi de flori, pe repetate rînduri am cercetat să iau hotărîre în acest sens cu corporațiunile par. dar nu m-a succes. Poporul neobișnuit la grădini cu flori erau conservatori în obiceiurile lor învechite și cari nu mai corespundeau. Abia în toamna anului 1937 aproape cu forța am stors o hotărîre prin cari consiliul parohial a decis transformarea grădinei bisericesti în grădină cu flori.

Astfel s-a întîmplat că cu începere din primăvara anului 1938 grădina sf.Biserici am aranjat-o în straturi de flozi, prin ea am ridicat foarte mult frumusețea și aranjarea Sf.Biserici dar mai mult valoarea comunei înaintea străinilor. Aceasta din motivul că fiind această grădină în drumul mare, este expusă privirilor tuturor trecătorilor. Datorită organelor par. să mențină această stare de lucru, obținută cu mari greutate și multe jertfe materiale.

24. INCHIDEREA CAPISTELOR BAPTISTE

=====

În urma constituției noi s-a dat ordonanțe speciale privitor la drepturile diferitelor culte și secte. Acestea ordonanțe prevedeau că sectele cari nu aveau autorizație ministerială pentru a funcționa trebuiau să ceară această autorizație. Dreptul de a

funcționa era condiționat de la numărul capilor de familii ce se cerea prin lege. Pentru ~~maximă~~ secta baptistă se cerea 50 de familii și termenul pentru înaintarea cererilor de autorizație a funcționării era 15 decembrie 1938, termen dat primăvara de 6 luni și prelungit cu încă 3 luni.

După ce conducerea acestor secte n-au făcut pașii pentru a obține aceste autorizații, la data de 15 decembrie 1938 s-au înscuiat usile capistelor sectare, s-au sigilat de către șeful postului de jandarmerie.

Bune dispozițiuni și sănătoase pentru poporul nostru, carele nu e capabil să judece, ce credință e bună pentru el, ci să lasă ademenit și înșelat de cel dintâi șamsar sectar. Dovadă că sectarii după acestea au declarat, că se vor reîntoarce la Sf. biserică. N-a făcut-o numai unul însă Petru Purcar.

25. EVENIMENTELE ANULUI 1939

Evenimentele politice internaționale.

Pentru ca să putem încrusta aici evenimentele cari privesc comuna noastră trebuie să amintim pe evenimentele politice internaționale.

Germania și cu dînsa și alte țări: Italia, Ungaria, Bulgaria nemulțumite cu soarta ce și-a creat-o în războiul mondial mereu agită chestiunea revizuirii tratatelor de pace și în mod clandestin urmă cu înarmarea, cu gândul că întrucît nu i se satisfac dorințele chiar și ilegale să și le cîștige prin violență.

După ce Germania a primit de la Franța pe cale pacinică Recania, și-a întors privirea spre Austria și a înfăptuit alipirea Austriei la Germania. După această alipire s-a întors către germanii soldați, din partea de apus a Cehoslovaciei. Agitația a ajuns un grad atât de mare, încît după ce Germania amenința cu armele - toate țările eu început în armările și au depus mobilizarea parțială. Astfel țara noastră a ordonat mobilizarea în 17 martie pentru ca să fie gata țara să-și apere hotarele actuale față de oricine ar îndrăzni să le atace. Pentru evitarea războiului primministrul Angliei în luna mai 4 cu avionul a zburat la Munchen pentru a discuta verbal cu cancelarul Hitler. La îndemnul Angliei și Franței Cehoslovacia a cedat Germaniei pe care de bună înțelegere și face teritoriile locuite de Germani din părțile acelea a Cehoslovaciei, cari erau locuri de peste 50 % de Germani.

Germania însă nu s-a mulțumit cu aceasta deși a declarat că nu mai are teritorii de revîndecat. Această se va arăta mai tîrziu.

Se notează aici atît că în partea aceasta de la granița de vest au fost concentrate tot felul de unități ale armatei române.

În aceste zile de grea încercare Prea Sfinția Sa părintele Episcop Andrei a trimis parohiilor pentru citire în Sf. Biserică o pastorală pentru încurajarea credincioșilor plină de celea mai frumoase învățături, de mângăieri și înbărbătore.

26. MOARTEA PATRIARHULUI MIRON

=====

Unul dintre cele mai mari evenimente ale anului 1939 a fost moartea Preafericitului patriarh Miron, întâmplată în ziua de 6 martie în orasul Canex din sudul Franței unde se dusese să-și vadă de sănătatea sa în vîrstă de 71 ani.

Se cuvine să facem pomenire aici în câteva cuvinte despre viața și activitatea patriarhului Miron. Născut în anul 1868 Iunie 18 în Toplița Română din Ardeal din părinții țărani Gheorghe Cristea și Domnița Coman. După terminarea studiilor secundare în gimnaziul din Năsăud se înscrie în teologia din Sibiu, după a cărei terminare a fost învățător în Orăștie. După aceasta urmează studiile filozofice la Budapesta, unde a obținut titlul de doctor în filologia modernă.

În anul 1902 se călugărește. Devine asesor consistorial în Sibiu unde activează cu multă râvnă, pînă în anul 1910 cînd a fost ales și așezat în scaunul episcopesc din Caransebeș. După înfăptuirea idealului național din anul 1919 episcopul Miron fu ales de metropolit prim al României.

Prin râvna și activitatea sa a votat legea pentru unificarea administrativă a Bisericii ortodoxe române și pentru ridicarea mitropolitului primat al României la rangul de patriarh, deci la înființarea Patriarhiei.

Pentru meritele sale deosebite după moartea regelui întregitor de viragul Ferdinand a ajuns de regent. În timpurile din urmă M. S. a regele Carol II la așezat în fruntea guvernului ca prim ministru sfetnic al neamului Său.

Patriarhul Miron a avut fericirea să celebreze în 1 decembrie 1918 cununia de veci între Transilvania și Regele tuturor Românilor.

El a lucrat foarte mult pentru întărirea legăturilor dintre bisericile ortodoxe. În acest scop a călătorit prin Răsăritul creștin, mai ales prin Constantinopol, Atena și Ierusalim.

Mar cea mai de seamă călătorie a fost în Marele imperiu Britanic, unde a consolidat legăturile dintre Biserica anglicană și cea ortodoxă română. La înmormîntarea sa a luat parte și Măria sa regele și măria sa Mihai. A fost așezat în cripta Patriarhiei. În veci pomenirea lui.

27. RAZBOIUL GERMAN - POLON

=====

Germania în dorul său de expansiune duce la alipirea Austriei și apoi nu numai a Germaniei lor sudeti ci și a Bucovinei și Moraviei prin actul de predare a primministrului a ridicat pretenziuni inacceptabile față de transig orasul babilon și o parte a Poloniei. Și cu toate că Anglia și Franța l-a avertizat că nu mai permit acte de agresiune contra popoarelor și că vor da tot ajutorul armatei Poloniei, totuși Germania în 1 septembrie a dat ordin prin fiirecul său Hitler armatelor sale să intre în Polonia și sfârșitul a fost că Polonia nu a putut rezista în fața armatelor mult mai numeroase ale Germaniei, dar și de altfel după un război de 2 săptămâni la ajuns cu Germania a fost atacată și de Rusi. De la răsărit pentru că și ea să și recupe Ucraina și Rusia Albă și după o luptă de 30 zile Polonia a fost împărțită între Germania și Rusia.

Anglia și Franța, credincioasă cuvântului dat a atacat Germania dinspre apus. Lupta sa dat ca și în prezent mai mult în aer și pe apă

28. MOBILIZAREA SI NEUTRALIZAREA ROMANIEI

=====

La ordinul de mobilizare au plecat și din comuna noastră mai multe contingente. Și tot astfel au fost cantonate în comună mai multe unități de armată. Cel dintâi a fost regimentul I artilerie din Timișoara sub comandamentul colonelului Romcescu, care a stat în comună pînă în vinerea mare adică 17 iulie.

Au mai fost cantonate în comună Infanteria din Turnu Severin și regimentul de călărași Sibiu. Aceștia din urmă, prin escadronul aflat în Cuvin fiind împărțite și în Ghioroc au trecut de la o ofensivă materială la ofensiva culturală prin aranjarea unui concert în ziua praznicului Sf. mucenic Dimitrie, procurînd comunei în acest zile de apăsare și momente de înălțare sufletească și de bucurie.

Tara noastră prin hotărîrea M. Sale regelui a cărui bunătate față de țară s-a dovedit de ardeș ori, s-a declarat absolut neutru dimpreună cu celelalte țări balcanice.

29. SFINTIREA CATEDRALEI DIN ARAD

=====

Un eveniment ce merită deosebită atenție și reținere în această cronică în anul 1939 a fost sfîntirea catedralei din Arad. Biserica catedrală din Arad la îndemnul Pr. Sfinței Sale părintelui episcop Andrei a fost renovată radical atît partea externă, cît și cea internă, în așa fel încît prin frumusețea la care a ajuns prîn

prin renovare, cu drept cuvânt s-a ridicat la o adevărată ei valoare de biserică catedrală a eparhiei și episcopiei Arad.

Actul sfințirii bisericii catedrale s-a făcut cu mare fast și solemnitate. Pe lângă Pr.Sf.Lor episcopii Oradei Mari și a Caransebesului a luat parte la solemnitatea sfințirii Dr.Ministru al cultelor.Rx.

30. ALEGEREA NOULUI PATRIARH AL ROMÂNIEI

=====

Prin moartea Presfințitului Patriarh Dr.Miron Cristea, scaunul patriarhal al României a devenit vacant. Pentru alegerea noului Patriarh s-a ținut colegiu electoral în ziua de vineri 30 iunie a.c. sub președinția P.S. Mitropolit Nicodan, mitropolitul Moldovei și Sucevei, în calitate de locotenent patriarhal.

Cu ocaziunea votării s-au exprimat 458 voturi, dintre care I.P.S.S.mitropolitul Nicodin al Moldovei și Sucevei, în a intrunit 406 voturi deci majoritatea zdrobitoare a voturilor.

I.P.S.S.-a Patriarhul Nicodin este un om de înaltă știință teologică, devotat fiu al Bisericii lui Hristos, cu râvnă și credință mare. Acestea l-au îndemnat să primească sarcina grea de patriarh la vârsta de 75 ani.

Intru mulți ani stăpîne.

31. EXTINDEREA RĂZBOIULUI EUROPEAN. ANUL 1940.

=====

Intre evenimentele, cari merită, să fie trecute în această cronică, socotesc că e și războiului european parvenit sub capitolul 26 al acestei cronici. Or, Hitler fiilvrerul Germaniei nu s-a mulțumit cu încorporarea Cehiei, ci în 1 septembrie 1939 a atacat Polonia dinspre apus, și puțin după aceea a atacat Rusia dintre sp. răsărit, ca fiecare să-și reocupe teritoriile locuite de poporul său. Astfel că Polonia în 17 zile a fost complet invadată și ocupat de Germani și Rusi.

În acest an luna noiembrie după ce Finlanda nu a putut primi condițiile, puse de Rusia de a-i da voie să ridice bare navale și aeriene pe teritoriul țării sale, fără să-și vadă amenințată independența, Rusia cu o putere armată de 60 ori mai mare a atacat Finlanda. Eroismul, cu care a luptat și rezistat Finlanda va fi scris cu litere de aur în istoria acestei război, pentru că este și doară va fi fără pereche. După o luptă de săptămâni în care a căzut peste 250 mii Rusi, iar Finlandezi abia 15 mii, au încheiat pace.

Pentru invadarea violentă a Poloniei de către Germani, Anglia imediat a declarat dimpreună cu Franța război Germaniei. Și de la 1 septembrie 1939 armata puterilor aliate stă îndărăptul fortificațiilor lor

Maginel, iar la Germanilor dinapoia liniei de întărire Ziegfried, de la granița Germaniei. În ziua de 10 mai s-a întâmplat marele eveniment când Germania sub pretext că apără neutralitatea Olandei, Belgiei, Danemarcei și ducatului Luxemburg a invadat cu armata teritoriile acestor țări goare. Luxemburgul și Dania s-au predat fără să încerce nici o rezistență. Olanda după o mică rezistență încă acceptulată. Belgia a rezistat din primă cu armata aliaților la al căror ajutor le-au cerut cu o vitejie și dărzenie fără seamăn pînă în 27 mai, când regele Leopold a cerut armistițiu, contrar voinței guvernului care a decis rezistarea pe mai departe - luptele continuă.

Înainte de invadarea acestor țări Germania a invadat și Norvegia, unde a întâmpinat rezistență din partea țării și aliaților, debarcați în ajutorul Norvegiei. Lupta continuă și aici.

32. VIZITA PREA CUCERNICIEI SALE PARINTELUI VICAR SI REVIZOR

EPISCOP CORNEL MAGIER IN CUVIN

În Duminica Tomii al acestui an credincioșii noștri au avut fericitul prilej de a asista la Sf. Liturghie săvîrșită de prea cucernicia Sa părintele Vicar și Revizor Eparhial Cornel Magieru dimpreună cu cei 2 preoți localnici și cu diaconul Triponă din Arad. Biserica arhiplină de credincioși care deplin fericiți au ascultat Sf. Liturghie și apoi și-au adăpat sufletele însetate cu apa vie a evangheliei lui Hristos, împărtășită de Pr. Cuc. Vicar în predica sa frumoasă. La Sfîrșitul serviciului divin pr. M. Grecu, a exprimat în numele său și a poporului sentimentele de devotament și iubire către prea Sfîntia părintele episcop din încredințarea căruia a venit părintele vicar și a mulțumit cuc. părinte vicar și revizor pentru momentele de deosebită mulțumire cauzată turmei noastre credincioase.

33. TRAGEDIA ARDEALULUI

Sfîrșitul propagandei subverzive, dusă prin fraudă și minciună de către Ungaria pentru revizuirea tratatului de la Trianon în scopul retrocedării Ardealului, a fost că Germania și Italia, cătr cariera orientată politică externă a Ungariei, a constrîns prin verdictul de la Viena din 30 august 1940 România să cedeze Ungarie partea de nord a Ardealului cu orașele Oradea și Clujul. Cauza acestei lovituri dureroase nu a fost numai propaganda revizionistă a Ungariei și și stabilirea unității noastre naționale, drept rezultat al luptelor păturoase duse de partidele politice

din țară, căci nu țineu seama de interesele superioare și sfinte ale neamului, ci de a lor proprii mârșave interese, în care scop jaful și prada erau neîncetat la ordinea zilei.

Executat odată acest verdict mare jale și durere a dat peste Români frați. rămași vreme lungă sub stăpânirea ungarilor. Acesta a fost cel mai greu și tiran jug suferit o dată de poporul român, pentru că frații noștri au fost tratați în modul cel mai barbar. Preoții, învățătorii și mulți români schingiuiți bătuti și omorâți mișelește de către unguri. Averile confiscate pentru motive de cumpărare la forță, de aceia românii cu sutele de mii s-au refugiat peste granițe în țara mamă.

Ungurii nu s-au mulțumit numai cu stăpânirea în teritorii întregi au încărcat în ~~agode~~ vagoane pentru transportarea vitelor cu intelectualii din teritoriile cedate din Ardeal și le-au trimis peste hotare în țara noastră. Intre aceștia au fost și Preasfințitul Episcop al Orăzii, preoți, адвоаți și alți intelectuali. Țara noastră România ia primit pe toți cu toată căldura și guvernul țării s-a îngrijit prin dispoziții speciale de toți ca să le ușoreze trista situație și să-i facă să uite durerea ce ia cuprins prin părăsirea căminelor și aventurilor lor. Or expulzați au fost trimisi îmbrăcați sumar, avia cu ce era pe dinșii.

34. RAPIREA BASARABIEI ȘI A BUCOVINEI DE NORD

Se știe că Rusia nu a consimțit niciodată la adnexarea Basarabiei la România. După sfârșitul războiului mondial, ci aceasta țară cu un guvern sovietic fără Dumnezeu, și credința creștină, a stat la pîndă așteptînd momentul prielnic, de a ne răpi iar Basarabia, de atîtea ori plînsă de noi.

Acest moment prielnic l-a aflat Rusia în vara anului 1940, cînd în ziua de 29 iunie ~~xxxxxx~~ cînd un retrimat României ca în termen de 4 zile să evacueze Basarabia de armata română și să o cedeze Rusiei, altfel o va ataca cu armata. Pe lîngă aceasta culo încredere fără seamăn a încă pretins și partea de nord a Bucovinei ce nu aparține nicicînd Rusiei în cursul timpurilor trecute.

Natural România, care era amenințată și de Ungaria ca de Bulgaria pentru teritoriile locuite de Români și primite prin pacea de la Trianon în fața forței majore a cedat Rusiei Basarabia și Nordul Bucovinei. Urmarea a fost cel mai sălbatic bar-mares din partea Rusilor. Bisericile dărîmate și transformate și spre alte scopuri, preoții, episcopii, prinși erau închiși după ce îi băteau și schingiuiu fără milă, iar poporul constrîns să intre în organizația comunistă, care a adus toate nenorocirile

na numai asupra Românilor ci și a Rusilor.

Mare nenorocire s-a abătut asupra țării noastre, datorită condurării greșite a țării de către diferitele partide politice, care au intronat în țară imoralitatea prin jafuri, fraudele bunului public și desbinarea și stabilirea neamului prin luptele partidelor politice, și aceasta stare a fost exploatată de dușmanii noștri.

Nu numai Rușii, ungurii ci și Bulzarii au ridicat pretenții asupra comendamentului și prin înțelegere bazată pe dezbateri proprii și reciproce s-au cedat și Bulgariei o parte din acest teritoriu.

Astfel țara noastră scumpă și frumoasă România Mare a fost mutilată din 3 părți. Noi Români înșă cu inima înfrântă de durere nădăjduind prin dreptatea lui Dumnezeu iarăși unitatea națională

35. ABDICAREA REGELUI CAROL II-lea.

=====

În ziua de 6 septembrie Regele Carol a abdicat de tronul României în favoarea fiului său Mihai, moștenitorul tronului. Tot în aceeasi zi de 6 septembrie 1940 general I. Antonescu a devenit conducătorul statului, carele ajutat de legionarii căpitanului Com. Z. Codreanu a luat conducerea țării decretând statul român de Stat național legionar. În urma acestei decretări naționalismul curat și sfânt pentru care s-au jertfit căpitanul C. Z. Codreanu și alții a început să îndreze în toate artatele politice de stat și în toată viața țării noastre scumpe. Tot atunci și orientarea politicii noastre externe s-a îndreptat pe o axă adică spre Germania și Italia. Noul regim caracterizat prin curățenie și respectul legii multe persoane la rezimurile trecute mândrite de fărădeleg au fost înlăturate chiar șupimate.

În 21 ianuarie 1941 comuniștii schimbați în legionari au provocat rebeliuni a cărei urmare a fost plecarea de la guvern a legiunii și pedepsirea vinovaților.

36. ANUL 1941 . ÎNTRAREA ROMÂNIEI ÎN RĂZBOI

=====

Îndreptată fiind orientarea politicii externe România spre axă în Duminica de 22 iunie 1941 a început războiul Germanice - României și tentativei împotriva rusiei bolșevice. Ce să înțeleagă cetitorul pe deplin însemnătatea acestui moment numit sfânt citez aici dintr-un publicat apărut în Biserică și Școală " De 24 de ani se duce un război diavolesc împotriva așezămintelor sfinte a le omnirii împotriva religiei și împotriva familiei. De 24 de ani revoluția bolșevică dărimă bisericile ucide creștinii, pedonează altarale și luptă prin mijloacele cele mai sângeroase contra creștinismului. În urma teroarei bolșevice au suferit moarte de

mucenici și martiri o multime de preoti, episcopi și creștini. Bolșevismul în 24 de ore a distrus nu numai biserici ci toată cultura și civilizația creștină. Isus a zis: Biserica mea nici poștii iadului nu o vor birui. Bazăți pe această credință nădăjduim că aceasta fiară va fi distrusă.

37. MOBILIZAREA ȘI URMARILE RAZBOIULUI ASUPRA COMERTULUI ȘI
ECONOMIEI

În urma mobilizării mulți credincioși ai comunei au plecat sub arme pe frontul din Basarabia și Bucovina. Grosul armatei din acest front l-au format armatele din Oltenia, Moldova, adică din vechiul regat. În războiul pentru trecerea Prutului și Nistrului spre recucerirea acestor provincii, pentru deosebirea fraților au dus mari și multe jertfe sângeroase. Statul român a dat probă de un eroism fără pereche, eroism ce a fost admirat și de soldatul german, recunoscut de viteaz și curajos.

Dintre cei mobilizați din comuna noastră pînă în 21 noiembrie 1941 nu a căzut ca eroi numai Gheorghe Bățălărean îngropat în cimitirul din Iași, fiindcă în spitalul de acolo a murit. În urma războiului alimentele, bucatela se au scumpit încît viața celor săraci a devenit foarte grea, deoarece din ordinul guvernului se au împărțit ajutoare familiilor celor concentrați.

Iată o statistică a prețurilor:

- un ou 10 lei
- porumb 100 kg (un metăr) prețul mediu anual 800 lei în realitate 2.000 asemenea grful.
- porcul gras 160 lei kilogramul, o pereche de boi pînă la 120.000 lei. etc.

Preot Miron Grecu

38. ANUL 1964. PICTAREA BISERICII SI SFINTIREA EI
=====

În ziua de 25 octombrie 1964 în parohia Cuvin s-a petrecut anul din cele mai înălțătoare evenimente religioase și istorice din această parohie. Evenimentul este cu a douăzecea sărbătorire a eliberării patriei și de unde reiese că eliberarea a influențat mult și activitatea religioasă făcută de preoții-slujitori și al altarului bisericesc și în special împodobirea, renovarea și pictarea bisericilor, ca să fie strălucitoare pentru popor, deschizătoare de drumuri pentru credință și săvînsire de fapte care înalță sufletul și-l fac pe om mai bun, mai demn și pentru a lua hotărîri de acționare în sprijinul înfloririi patriei.

Șatul Cuvin se mîndrește cu biserica pe care o are în mijlocul său, atât din punct de vedere religios cât și estetic. Biserica din Cuvin dăinuiește de mai bine de un secol și jumătate în mijlocul credincioșilor curățîndu-le sufletul pentru a fi buni creștîni și curăți la inimă și limpezi la minte. Este zidită pe dîmpul ce se înalță în mijlocul șatului în spate avînd înălțimile încercate cu vie și cu păduri. Astfel că biserica este prinsă în cadrul naturii, desăvîrsindu-i frumusețea arhitectonică ce stăpînește împrejurimile cu existența ei încadrată în sinul naturii.

De un secol și jumătate biserica a adus mare binefacere pentru popor care prin vitejiile vremurilor au găsit în fața altarului mîngăierea de care a avut nevoie Biserica în trecut ca și astăzi este centrul de spiritualitate a șatului, care oamenii nu s-au despărțit niciodată. Măreția bisericii stă în arhitectura ei simetrică și mai ales în săgeata turnului care amintește de bisericile voievodale din Moldova de sus. Dar vremea cu colții ei distrugători ce nu crută nimic a încercat să roadă Biserica în special la zidurile și la zugrăveală. Înfașurarea ei din afară a fost reparată de mai multe ori și în special în anii 1934, 46 și 58 cînd atenția cea mare a fost îndreptată asupra turnului, care în urma cicloului din 1927 a fost înclinat spre prăbușire.

Marele poet M. Eminescu spune într-o poezie - referindu-se la o biserică în ruină: "Abea conturi triste și umbre au rămas". Marele poet în aceste versuri a arătat că și zugrăvirea bisericilor poate fi stearsă, oricît de frumoasă ar fi fost zugrăvită.

De această stergere a zugrăvelii a suferit și Biserica din șatul Cuvin. De la ridicarea ei și pînă la anul 1963 zugrăveala n-a fost nici reparată nici completată. O biserică atât de însemnată nu putea să rămînă în situația în care se afla. Biserica din Cuvin nu numai că a propovăduit morale cinste și demnitate din punct de

vedere spiritual, ea a primit în vîndul ei în anul 1848 pe episc. Gherasim Rațiu de la Arad instalîndu-și reședința în Cuvin, slujind în biserică, adeseori sfîntînd preoți și diaconi. Prezența episcopului Gherasim Rațiu în Cuvin a dat și mai multă autoritate bisericii valorîndu-o ca una din cele mai însemnate biserici din jur. În timpul celor 2 războaie biserica prin gura preoților a propovăduit nădejdea în biruință, mîngîind văduvele și copiii orfani.

În anul 1962 s-a luat hotărîrea de a se picta biserica pentru a face o cumpănire între interior și exterior. De acum înainte turnul bisericii este oarecum spinos pentru că pictura ei nu era un lucru de toate zilele ci unul de epocă, prin cheltuielile ce necesită cît și aducerea unui pictor cu știința modernă, cu talent și ținător de cuvînt. Poporul din Cuvin era convins că trebuie să ajute biserica pentru ca lucrările să se făcuseră în anii precedenți, fiecare creștin contribuind după starea lui materială și dragostea de biserică. Păctarea bisericii pretindea sume de bani mai mari și un pictor care să fie la înălțimea chemării sale. Trebuia o acțiune de lămurire a oamenilor din sat pentru a lua parte cu abalul lor la pictarea bisericii.

Printele C. Puticiu care păstora satul de 37 de ani, care cunoștea pe fiecare creștin din sat și care era convins că poporul îl va sprijini în această grea misiune. Acțiunea de convingere mai bine de un an de zile cîntă poporul din propria lui voință să contribuie materialiceste la împlinirea acestei mari hotărîri. Cei drept că unii din creștini s-au lăsat greu convinși motivînd această prin fel și fel de amînări. Dar stăruința preotului a convins întregul popor, care cu mîna deschisă s-a achitat întru totul de angajamentele luate. Poporul a contribuit cu sume de 40 mii lei la acestea s-a adăugat suma de 46.000 lei provenită din vînzarea casei fundamentale și din vînzarea celor 0,43 ha grădini parchiale.

Pentru a se face o pictură care să impună creștinilor la rugăciune s-a căutat un pictor bun, cu talent și om de cuvînt, care să pună inima la contribuție cît și talentul său deosebit. Pictorul a fost angajat în persoana lui Nițulescu Constantin din Brest care a dovedit o experiență bogată. El a dovedit pregătirea sa prezentînd copii după pictura făcută de el la biserica din satul Ghelar. Aceste fotografii arătate poporului, care s-a entuziasmat și a hotărît acceptarea pictorului. Întreaga pictură a fost făcută în stil neobizantin. În timpul picturii poporul s-a interesat de mersul lucrărilor și de cîteori apărea pe ziduri sfîntii noi pictați poporul își arăta admirația pentru frumoasa execuție. Dar oamenii încrezători în ceea ce văd, au dovedit cunoștințele din

altă parte care doreau să aibă și ei o pictură asemenea făcută. Dar poporul nu s-a mărginit să dea numai sume de bani hotărâtă de elci a contribuit la cazarea pictorului și colectivului său de lucru și modul tovarășesc de a contribui familiile pe rând la întreținerea cu mâncare gătită zilnic pentru întregul colectiv al picturii (5 persoane) timp de 5 luni. Poporul din satul Cuvin în aceasta împrejurare a dat dovadă că iubeste biserica și că sînt creștini conșinși de unele binefaceri și pentru care nu a cerut nici o plată.

În timpul executării lucrului de pictură I.P.S.S. Dr. Nicolae Corneanu mitropolitul banetului a vizitat santierul de lucru în ziua de 30 mai 1964 dînd sfaturi și păreri asupra lucrului. O deosebită grijă pentru bunul mers al lucrărilor a avut și potopof raionul Vitalie Prateatcu venind de multe ori să asiste în timpul executării lucrărilor, iar sfaturile sale au fost de mare folos pentru desăvîrșirea lucrărilor de pictură. Lucrările ce se executau zilnic au fost controlate zilnic de Pr.C. pr. ajutor de episcop și membrii consiliului parohial.

Numai prin dragostea pictorului de a lucra întrecîndu-se pe sine, numai prin grija preotului local și a ajutoarelor sale de a supraveghea zilnic santierul de lucru, nu mai prin sfaturile date de organele superioare bisericești numai prin interesul ce purtau oamenii venind să asiste la lucrări s-a putut ajunge cu bine la capătul lucrului, cînd pictura a fost terminată la 1 iulie 1964. Cîmhorile vii în care se înfățișează pictura, conturul icoanelor la perfect precum și decorurile de pe locurile libere, sau impresia unui asezămînt spiritual ce contribuie la educarea morală a maselor și la cunoștința creștină înălțînd pe omde a trăi păsnic să fie sprijinitor al patriei noastre. Felul cum est făcută pictura acestei biserici ne îndreptățește să afirmăm că sînt foarte puține biserici în țară care să ajungă la înălțimea acestei picturi făcută în semnul biruinței, alinării suferinței, și al creșterii de puteri fizice și morale de care oamenii au nevoie în viața actuală.

În ziua de 25 octombrie 1964 a avut loc sfîntirea bisericii din Cuvin într-un cadru înălțător. Era o zi frumoasă de toamnă senină, și cerul albastru de o limpezime clară. Împrejurimile de culoare galbenă din cauza frunzelor ce cădeau din ramurile copacilor. Lumina de la soare se așternea pe acoperișul bisericii, pe care-l umplea de strălucire. Ai fi crezut că și natura ia parte la această sărbătoare de mare strălucire religioasă. Prezența eragului de la Timisoara a făcut ca serviciul divin mai impunător și mai chemător la rugăciune. I.P.S.S. Mitr. Nicolae

însoțit de consilierii Mircea Marinescu a sosit cu mașina în sunetul clopotelor și a bucuriei poporului ce-l aștepta cu multă dragoste fiiască. Protopop Vitalie Preteșteu cu crucea în mână și pr. C. F. cu sfânta evanghelia înconjuțați de un sevor de preoți: Rădu Crăciun Lipova, Teodor Bădirlău Ghioroc, George Balta Minis, Tolea Octavian Cermăi și diaconi: Simion Bîtea și Constantin Grozăvescu l-au întâmpinat pe marelă Ierarh în fața bisericii, urdu protopop Vitalie Preteșteu i-a rostit cuvîntul de bun venit. După ce corul a cîntat imnul pentru arhieru a început încunjurarea Bisericii de 3 ori conform tipicului.

După ce I.P.S.S. a fost îmbrăcat în odăjdiile arhieresti a început sfînta Liturghie care a urmat pînă la sfîrsit în rugăciuri și răsunsuri date corul organizat de credinciosii din sat condus de Gheorghe Drăgan fost învățător. La această slujbă strălucită a hirotonit întru diacon pe tînrul conducător de preoție Mircea Savulov, iar pe diaconul Tr. Grozăvescu întru preot. Aceste hirotoniri ne-a amintit de tîmpul din 1848 cînd episcopul Gherasim Rațiu cu reședința în Cuvin hirotonoia diaconi și preoți pentru diferite biserici. De la 1848 vreme de 116 ani aceste hirotoniri nu au mai fost făcute decît cele de azi.

Tot atunci s-a făcut și hirotonisirea preotului local Coriolan Puticiu întru rangul de protopop onorific, cu actul nr. din 1964 care s-a citit în fața poporului.

După priceasă I.P.S.S. a tinut o predică tîlmăcind evanghelia zilei, îndemnînd poporul să înlătore din inimile fapte ce a rea și a face ca în sufletul fiecăruia să se sălășuiască binele plăcut lui Dumnezeu. După acest scos preotul Coriolan Puticiu a prezentat I.P.S.S. o dare de seamă asupra lucrărilor de pictură și reparații executate. ~~xxxxxx~~

I.P.S.S. prîncuvinte calde a răspuns la această dare de seamă, lăudînd vrednicia preotului local și a bunilor credincioși, care au dus jertfă materială pentru înfrumusețarea bisericii, sfătuiînd ca fiecare să-și înpiască și cale dinlăuntru ale sufletului. Nașura a fost împărțită credinciosilor de I.P.S.S. adresînd fiecăruia creștin cîte o vorbă de mîngăiere.

La masa comună ce a urmat la casa parohială ortodoxă I.P.S.S. s-a întretinut cu membrii consiliului parohial, cu membrii corului și cu diferiți credincioși în legătură cu biserica și nevoile ei.

Modul strălucit în care s-a săvîrsit sfîntirea bisericii din Cuvin, atîndinea poporului față de conducătorii bisericii și față de preoții și față de pr. Coriolan Puticiu care a inițiat

această lucrare pentru biserică și a condus pînă la desăvîrsirea ei, face ca ziua de 25 octombrie 1964 să intre în istoria bisericii noastre și a satului nostru ca o flacără nestinsă și chemătoare la rugăciune pentru urmașii noștri, ce vor găsi în biserică pietate mîngiere necesară vieții și izvor de avînt la muncă pentru patrie și casa domhului.

Preot Coriolan Puticiu